

Magyar könyvek bolgáruul

– s azok kritikái egy kötetben

Ritka jelenség: különös könyv jelent meg egy esztendeje Bulgáriában. Negyven magyar szerző bolgárra fordított könyvéről írt negyvenyolc kritika, elemzés, tanulmány összegyűjtött summázata.

Címe: *Csetene na Drugija = A másik olvasása*. Alcím: *Bolgár kritika magyar könyvekről 2000-2010*. Összeállítója, szerkesztője, a nyolcoldalas előszó szerzője: Plamen Dojnov – jeles költő, drámaíró, irodalomtörténész, szerkesztő, egyetemi oktató, több alapvető irodalomtörténeti mű írója, antológiák gazdája, kifogyhatatlan ötletgazda, a magyar költészet fordítója; más magyar vonatkozású gyűjtemények is fűződnek nevéhez (például a magyar 1956 és Bulgária); magyarul versein s egy drámáján kívül kötete is megjelent: *Kávéköltemények* (Napkút, 2007), benne eredeti mó-

don szedi versebe négy budapesti kávéház kávélapjainak fantáziakínálatát.

A könyvek száma negyven, a magyar szerzőké – pár száz. Hisz a kötet első egységében kilenc antológiát elemeznek a kritikusok, közülük három műfordítói gyűjteményt. A következő kötetegységek: „klasszikusok”, költészet, próza, történelem. Ez utóbbi tágan értelmezendő, az itt tárgyalt három könyv egyike Nemeskürty István *Kis magyar művelődéstörténete*.

A költészetet e válogatásban (a klasszikusok fejezet után) Pilinszky János, Nagy László, Utassy József, Petőcz András, Kemény István, a prózát Mészöly Miklós, Kertész Imre, Bodor Ádám, Krasznahorkai László, Esterházy Péter, Nadas Péter, Kovács István, Bartis Attila, Tar Sándor, Vörös István, Háy János, Györe Balázs, Lovas Ildikó képviseli. Némelyik alkotó két könyvvel szerepel. A Bulgáriában – műfordítói teljesítménye okán – kiváltságosan tisztelt Nagy László egyik kötete Szécsi Margittal közös (benne minden, mit kettejük Bulgária vagy egymás ihletésében írtak).

Harminchárom elismert bolgár kritikus rövidebb-hosszabb méltatását gyűjtötte egymás mellé Dojnov; bizonyos könyvekről két ismertetés is helyet kapott a válogatásban, három írás szól Pilinszky János válogatott kötetéről. A legtöbb kritika a *Literaturen vesztnik* című kulturális hetilap hasábjain jelent meg, ez a fórum az új évtizedben esztendőnként előrukkol egy a magyar irodalomnak szentelt teljes lapösszeállítással.

Körülbelül húsz – magyarból interpretáló – fordító munkáját dicséri a kétszer annyi könyv, de jóval többet mégis: az antológiák nyersfordítással dolgozó költő tolmácsolói még vagy félszázan vannak.

Egy kivételével valamennyi könyv magyar anyagi segítséggel látott bolgár napvilágot, alaptámogató – ezt Plamen Dojnov is kiemeli – a Magyar Könyv Alapítvány.

A kötet alcíme szabatos: évezredünk első évtizedében bolgáruul kiadott magyar könyvekről (s nem: a magyar könyvekről) írt kritikák javát gyűjtötte egybe

az összeállító; egy-két periferikusabb helyen publikált ismertetés nem került bele a kötetbe, s nem kaphatott visszhangot több bolgárra fordított magyar könyv se, ezekről történetesen nem született kritika.

Plamen Dojnov zárómondata: *Ki vonhatja kétségbe, hogy a magyar irodalom figyelmes olvasása Bulgáriában magára a bolgár irodalomra is hat. Változtat rajta.*

Bevezetőjében a bolgár költő s kutató is kiemeli fontosságában a fentiek mintegy utóhangoló kétoldalú irodalomtörténeti konferenciát, amelyre 2008-ban Szófiában került sor, témája: a magyar és a bolgár irodalom tendenciái s hangsúlyai 1990 után.* 2010 végén Báthori Csaba, Bedecs László, Erős Kinga, Szondi György és Zalán Tibor előadásával folytatta a maga módján a fenti témát. Ahogy e tavalyi konferenciára, ugyanúgy a Dojnov válogatta kötet megjelentetésére is (ezt korrekten és kiemelten jelzi a könyv) a Cédrus Művészeti Alapítvány szervezésében, a MASZRE támogatásával került sor.

P. S. A cikkben nem sorolt klasszikusok: Szabó Lőrinc, Németh László (drámák), Csáth Géza, Márai Sándor, Szerb Antal, József Attila, Pilinszky János, Nagy László, Nagy László és Szécsi Margit (közös kötet); antológiák: *Kortárs magyar elbeszélők*, *Kortárs magyar költők*, *A magyar költészet századai*, *Magyar szerelmi líra*, Csavdar Dobrev versfordításai, Ivanka Pavlova versfordításai, Ilijana Mihajlova-Szopkova novella-fordításai, *Huszonkét kortárs bolgár és magyar költőnő*, *Fiatal magyar és bolgár költők*; történelem: Kossuth Lajos, Bibó István, Nemeskürty István.

Sal Antal

* Valamennyi előadás, illetve annak rezüméje olvasható a *Hangsúlyok és súlyok. V kursziv i pod linija* című kétnyelvű kötetben (Napkút, 2009).

SZOLOMON KIJUMDZSIJSZKI GYORSRAJZA JUHÁSZ FERENCÉRŐL